یادداشت

بدون برنامه‌ریزی بدون زیرساخت

احد آزادی‌خواه

رئیس فراکسیون حج و زیارت مجلس

در سال‌های اخیر که مراسم پیاده‌روی اربعین با شکوه بیشتری نسبت به دهه‌های گذشته برگزار می‌شود، دستگاه‌های مختلفی برای تقویت زیرساخت‌های لازم به‌منظور فراهم کردن رفاه حال زائران اربعین حسینی پای کار آمده‌اند و در این سال‌ها اقدامات بسیاری در زمینه‌های توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، پارکینگ، پایانه‌های مرزی، تامین امنیت و فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی انجام داده‌اند.

اما با وجود همه تلاش‌های صورت‌گرفته در این زمینه، می‌توان بیان کرد هیچ‌کدام از این اقدامات کافی نبوده و برخلاف این که پیش‌بینی می‌شد امسال با افزایش جمعیت زائران اربعین نسبت به سال‌های گذشته مواجه باشیم، اما همچنان زائران با مشکلاتی در زمینه‌های تردد، اقامت و خروج از کشور دست‌وپنجه نرم می‌کنند. این نشان می‌دهد تدبیر لازم برای حل این مشکلات و برنامه‌ریزی برای فراهم کردن زیرساخت‌های لازم در یك سال گذشته و سال‌های قبل از آن به اندازه کافی انجام نشده است و به همین دلیل هنوز مردم از برخی مشکلات در این حوزه‌ها نارضایتی دارند.

از جمله مسائلی که در سال‌های اخیر موجب نارضایتی بسیاری از زائران راهپیمایی اربعین شده است، مشکلات موجود در سامانه سماح است که با وجود ادعای برخی مسؤولان ستاد مرکزی اربعین حسینی مبنی بر الزامی نبودن ثبت‌نام در این سامانه، به نظر می‌رسد شرکت در پیاده‌روی اربعین بدون ثبت‌نام در این سامانه بسیار دشوار باشد. البته نفس وجود چنین سامانه‌ای برای این مراسم بسیار مفید و کاربردی است، اما آنچه موجب گلایه مردم شده، برخی هزینه‌هایی است که ثبت‌نام در این سامانه به همراه دارد و برای زائران جای سوال شده است.

موضوع دیگر در پیاده‌روی اربعین بحث بازار سیاهی است که هنوز در زمینه اعزام زائران به مرزها در ایام اربعین اتفاق می‌افتد که این موضوع به‌خصوص در حوزه حمل‌ونقل جاده‌ای به‌وفور اتفاق می‌افتد و همچنان شاهد هستیم برخی افراد سودجو، زائران را با مبالغ بسیار بالاتر از تعرفه‌های مصوب به مرزها می‌برند. با توجه به این موضوع، نهادهای نظارتی به‌خصوص ستاد مرکزی اربعین حسینی باید با جدیت بیشتری به این مساله ورود پیدا کنند، چراکه اساسا نظارت بر تخلفات این حوزه یکی از وظایف اصلی این ستاد ارزیابی می‌شود.

با توجه به همه این مسائل و این که آمارهای موجود نشان می‌دهد همه ساله با افزایش آمار زائران اربعین حسینی مواجه هستیم، مسؤولان ذی‌ربط هنوز نتوانسته‌اند متناسب با افزایش جمعیت زائران، امکانات و زیرساخت‌های موجود را بهبود بخشند.

این مساله حاکی از سوء مدیریتی است که البته بیشتر ناشی از سهل‌انگاری در پیش‌بینی ظرفیت‌های لازم به‌منظور فراهم کردن تسهیلات برای زائران است. از این‌رو، می‌توان نتیجه گرفت هنوز عزم کافی برای حل این مشکلات میان مسؤولان ما وجود ندارد، در حالی که بسیاری از آنها مدعی داشتن مدیریت قوی در زمینه ساماندهی مراسم پیاده‌روی اربعین هستند.

۴۸۰ میلیارد تومان، اعتبار برای خاموش کردن بخاری‌های نفتی

مهرا... رخشانی‌مهر، رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور گفت: ۴۸۰ میلیارد تومان اعتبار برای جمع‌آوری بخاری‌های نفتی مدارس سراسر کشور درنظر گرفته شده است. وی افزود: با تخصیص اعتبارات مناسب از سوی سازمان برنامه‌ریزی، جمع‌آوری بخاری‌های نفتی خیلی زودتر در استان‌ها شروع شده است. رخشانی‌مهر با بیان این‌که زیرساخت‌ها برای گازرسانی انجام شده است، ادامه داد: در ابتدای سال برای ۲۴ هزار کلاس درس علمك گاز تا مدرسه رفته و زیرساخت‌های جمع‌آوری بخاری نفتی فراهم شده بود. در سه ماهه گذشته این آمار به ۱۴ هزار مدرسه کاهش یافته است. / فارس

اجرایی شدن طرح رتبه‌بندی معلمان در نیمه دوم سال

محسن حاجی‌میرزایی، وزیر آموزش و پرورش گفت: امسال اعتباری برای رتبه‌بندی معلمان پیش‌بینی شده است و این طرح در نیمه دوم سال با اطمینان اجرا می‌شود. وی افزود: آیین‌نامه رتبه‌بندی معلمان در نوبت طرح در دولت است و هر زمانی که رتبه‌بندی ابلاغ شود، از ابتدای مهر ۹۸ اِعمال می‌شود. حاجی‌میرزایی ادامه داد: اگر نظام تعلیم و تربیت بخواهد به ماموریت‌های خود خوب عمل کند، باید معلم توانمند بتواند کار خود را انجام دهد. / فارس

تعطیلی دانشگاه‌های ضعیف

منصور غلامی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری گفت: در راستای افزایش بهره‌وری از علم، دانشگاه‌های ضعیف و بی‌کیفیت تعطیل می‌شوند. غلامی ادامه داد: مهارت‌آموزی در دانشگاه‌ها در اولویت قرار گرفته و هدف ما این است که از علم در بخش‌های مختلف توسعه کشور استفاده کنیم. وزیر علوم، تحقیقات و فناوری همچنین عنوان کرد: این‌که می‌گویند ایران بیش از ۲۰۰۰ دانشگاه دارد اشتباه است؛ ما در وزارت علوم ۹۷ دانشگاه دولتی داریم که دانشگاه فنی‌وحرفه‌ای با ۱۷۶ دانشکده، یکی از آنها محسوب می‌شود. / ایرنا

کم نیستند زائرانی که از در نظر گرفتن ۴ گیت در مرز مهران گلایه دارند

عکس: مهر

گزارش میدانی خبرنگار جام جم از حال و هوای مرز مهران در آستانه اربعین

در مرز حیرانی

گروه جامعه

با حداقل‌ها می‌سازند؛ این یکی از ویژگی‌های زائران اربعین و مشتاقان زیارت سیدالشهدا(ع) است. این افراد اگر حداقل‌ها برایشان فراهم باشد لب به شکایت باز نمی‌کنند. اما اخباری که از مرزهای خروجی کشورمان به گوش می‌رسد از تامین نشدن حداقل‌ها برای زائران حکایت دارد؛ زائرانی که این روزها دغدغه تامین نیازهای اولیه‌شان را دارند و برای شرکت در مراسم اربعین باید خطر جاده‌های ناایمن، ترافیك و نبود وسیله نقلیه عمومی را به جان بخرند. اتفاقی که هر سال تکرار می‌شود شاید به همین دلیل است که رئیس فراکسیون حج و زیارت مجلس در گفت‌وگو با ما روی سوءمدیریت و نبود عزمی برای مدیریت این مساله دست می‌گذارد.

مرز مهران شلوغ‌ترین مرز است و این به‌دلیل نزدیکی به نجف و امنیت بیشتر این مرز است. با وجود شلوغی در مرز مهران، تعداد گیت‌ها در ایران زیاد شده است و افرادی که لب مرز ایرانی هستند، سریع کار می‌کنند تا هر چه سریع‌تر مشکلات ازدحام را حل کنند. با گذشت از مرز و ورود به کشور عراق اما همه چیز به شکل دیگری می‌شود. برخی ماموران عراقی رفتار مناسبی با زائران ندارند. درست است که روادید و ویزا برای ورود به مرز نیازی نیست اما کارها در عراق، به کندی پیش می‌رود و همین بار جمعیتی زیادی را برای ورود به عراق ایجاد می‌کند؛ به همین دلیل برخی زائران ترجیح می‌دهند زیارت‌شان را نیمه‌کاره رها کرده و به کشور برگردند. جام جم در روزهای گذشته مطالب زیادی در وصف حرکت شورانگیز اربعین حسینی منتشر کرده است، اما در این گزارش بنا داریم برخی کاستی‌ها و مشکلات پیش پای زائران اباعبدا... (ع) را بازگو کنیم.

عبور از مرز مهران

زائران زیادی شال و کلاه کرده‌اند تا در پیاده‌روی اربعین شرکت کنند، اگر پای حرف‌های آنهایی که برای این مهم اقدام کرده‌اند بنشینید و از مشکلاتی که در مسیر آنها وجود دارد سوال کنید، آنها روی سوء مدیریتی دست می‌گذارند که انرژی زائران را پیش از خروج از مرز به حداقل ممکن می‌رساند.

حسن لطیفی یکی از این زائران است که اواخر هفته گذشته از مرز مهران از کشور خارج شد. او درباره مشکلاتی که تجربه کرده می‌گوید: جاده‌های نامناسب شهرهای مرزی، شرایط را برای تردد زائران بسیار مشکل کرده است، این در حالی است که هرسال مدیران قول بهبود شرایط جاده‌ها را می‌دهند. آن طور که او تعریف می‌کند این روزها ماشین‌آلات سنگین در بسیاری از نقاط مشغول عریض کردن جاده‌ها هستند و این خود به مشکل تردد زائران دامن می‌زند. لطیفی درباره مشکلات زائران می‌گوید: وقتی از ایلام به سمت مرز حرکت کردیم بیشتر از همه جاده‌های باریك و دوطرفه برای زائران مشکل‌ساز بود و خیلی‌ها از تصادفات مرگباری که در این جاده‌ها اتفاق افتاده می‌گفتند. به گفته او شرایط زمانی مشکل‌تر می‌شود که ترافیك خودروها به پل‌های کم عرض می‌رسد و در این مواقع خطر بیش از گذشته به زائران نزدیك است.

اطلاع‌رسانی ضعیف

کم نیستند زائرانی که از شیوه نامناسب اطلاع‌رسانی مدیران در شهرهای مرزی گلایه دارند. احمد نجاتی زائری است که ادعا می‌کند بسیاری از مشکلاتی که این روزها زائران با آن دست و پنجه نرم می‌کنند از ضعف در اطلاع‌رسانی سرچشمه می‌گیرد.

او که قرار است چند ساعت دیگر از مرز مهران خارج شود به ما می‌گوید: وقتی از ایلام به سمت مهران حرکت کردیم خیلی زود به ترافیك برخوردیم. پس از چند ساعت که به نزدیکی‌های مهران رسیدیم متوجه شدیم به دلیل این بوده که شخصی نیست به زائران اطلاعات بدهد خودرویشان را کجا پارك کنند و این‌که بهتر است قبل از ورود به شهر جای پارك مناسبی پیدا کنند.

آن‌طور که او می‌گوید، در نبود اطلاع‌رسانی مناسب، تمامی مردم وارد مهران می‌شوند. به همین دلیل همه معابر شهر قفل می‌شود. این درحالی است که اگر مدیران شهری برای این مهم اطلاع‌رسانی می‌کردند هیچ وقت زائران با خودروی خود وارد شهر نمی‌شدند و به ترافیك دامن نمی‌زدند.

پیاده‌روی در شرایط سخت

مشکل زائرانی که مرز مهران را برای خروج انتخاب می‌کنند به ترافیك و نبود پارکینگ یا ضعف در اطلاع رسانی محدود نمی‌شود. آن طور که محمد شقاقی، یکی از زائران اربعین می‌گوید نبود مدیریت مناسب سبب شده از ابتدای سفر زائران با شرایط نامناسبی رو به رو شوند، شرایطی که حدود ۹۰ درصد انرژی آنها را می‌گیرد.

او می‌گوید: وقتی با هزار زحمت خودرویمان را در مهران پارك کردیم به میدان شهر رفتیم تا آنجا سوار اتوبوس شویم و به سمت مرز حرکت کنیم.

محمد و دوستانش می‌گویند اتوبوس‌ها آنها را در سه کیلومتری مرز پیاده کردند و آنها ناچار باید حدود سه کیلومتر را در گرمای طاقت فرسا و در میان گرد و خاك پشت سر می‌گذاشتند تا به مرز برسند.

او می‌افزاید: حدود سه کیلومتر پیاده‌روی کردیم، آن هم در مسیری که شیب تندی داشت. در طول این مسیر هیچ موکبی نبود و نمی‌شد آب آشامیدنی تهیه کرد، حتی زائران به سرویس بهداشتی نیز دسترسی نداشتند. وقتی هم به انتهای مسیر رسیدیم سرویس بهداشتی به اندازه کافی وجود نداشت.

بدسلیقگی در گیت‌های مرزی

مشکل دیگری که زائران اربعین روی آن دست می‌گذارند بد رفتاری و بدسلیقگی مدیران در گیت‌های مرزی است. زائرانی که از مرز مهران خارج می‌شوند از تعداد گیت‌هایی که مدارك آنها را بررسی می‌کند گلایه دارند؛ به نظر برخی از آنها خیلی از گیت‌ها جز به زحمت انداختن زائران دستاوردی ندارد.

سعید کیاسری، زائری است که از این مساله گلایه دارد، او به ما می‌گوید: وقتی با مشقت فراوان به لب مرز رسیدیم از چهار گیت مجبور به عبور بودیم؛ گیت‌هایی که به نظرم فقط دو تایشان ضروری بود.

آن طور که او تعریف می‌کند درحالی جمعیت ناچار هستند از گیت‌ها عبور کنند که در گیت اول و دوم فقط دو سرباز ایستاده‌اند و از زائران می‌خواهند گذرنامه‌ها را دست‌شان بگیرند.

کیاسری ادامه می‌دهد: در گیت سوم به گذرنامه‌ها مهر خروج زده می‌شود و در گیت چهارم هم آن را بررسی می‌کنند تا از مهر خروج اطمینان حاصل کنند این درحالی است که مدیران اگر با نظم بهتری عمل کنند می‌توانند دو گیت را از مسیر زائران حذف کنند.

او تاکید می‌کند فضای پادگانی گیت‌های مرزی نیز به گونه‌ای بود که زائران را آزار می‌داد و در نهایت سیل جمعیت باید از در کوچکی که به اندازه در اتاق‌های آپارتمانی است عبور کنند. تصور کنید مرد و زن سالخورده و کودك باید در میان سیل جمعیت از چنین در کوچکی عبور کنند.

یکی از زائران می‌گوید: قبل از ورود به عراق حدود ۳ کیلومتر پیاده‌روی کردیم، آن هم در مسیری که شیب تندی داشت. در طول این مسیر هیچ موکبی نبود و نمی‌شد آب آشامیدنی تهیه کرد، حتی زائران به سرویس بهداشتی نیز دسترسی نداشتند. وقتی هم به انتهای مسیر رسیدیم سرویس بهداشتی به اندازه کافی وجود نداشت

خستگی ماموران عراقی

زائران پس از عبور از گیت‌های مرزی کشورمان باید خودشان را برای ورود به گیت‌های مرزی عراق آماده کنند، آن‌طور که برخی زائران می‌گویند در گیت‌هایی که عراق آماده کرده شرایط سخت‌تر است و امکانات محدودتر. یکی از زائرانی که از مرز مهران وارد عراق شده به ما می‌گوید: درگیت‌های عراقی نیز بی نظمی زیادی وجود دارد و آنجا حتی مامورانی که گذرنامه‌ها را بررسی می‌کنند آنقدر بی حوصله هستند که به بهانه خستگی دست از کار می‌کشند و زائران را نگاه می‌کنند. زائر جوان ادامه می‌دهد پس از خروج از گیت‌های عراقی باید خود را برای حدود دو کیلومتر پیاده‌روی در گرد و خاك آماده کنید، چون ون‌هایی که باید سوارشان شوید پشت چند خاکریز قرار دارند.

او از بی‌نظمی موکب‌های برپا شده در مرز نیز گلایه می‌کند و می‌گوید: یکی از موکب‌ها آن‌قدر آب ریخته بود که مسیر عبور زائران را گل کرده بود. به گفته او نبود تابلوی راهنما در آن سوی مرز نیز یکی دیگر از مشکلات زائران است.

بهداشت ضعیف

در سال‌های گذشته، وجود ماموران شهرداری و پاکبان‌ها مشکلات نظافت و زباله عراق را حل کرده بود. امروز اما ماموران شهرداری، کمتر از سال‌های گذشته در پیاده‌روی حضور دارند. کشور عراق از نظر بهداشتی شرایط مناسبی ندارد و اگر در سال‌های قبل، لیوان‌های یکبار مصرف و آب‌های بسته‌بندی در همه جا دردسترس بود، امسال اما آب آشامیدنی در کلمن‌ها در اختیار زائران قرار می‌گیرد و همین باعث شده است که شرایط بهداشتی را برای زائران ایرانی سخت‌تر کند. به نظر می‌رسد احتمال ابتلا به بیماری، امسال برای زائران ایرانی بیشتر از سال‌های قبل است. امکانات امدادی، خدماتی و پزشکی خیلی پایین است. طرف عراقی در زمینه‌های تامین امکانات پزشکی ضعیف عمل کرده است. البته نباید فراموش کرد که پیاده‌روی اربعین، مردمی است و مدیریت آن هم مردمی انجام می‌شود و ازدحام در مرز و افزایش جمعیت زائران هم باعث شده است امکانات امدادی و پزشکی کمتر به چشم بیاید.

اینترنت و مخابرات

امسال مشکلات برقراری ارتباط با تلفن همراه برای زائران حل شده است. ظرفیت ترانزیتی ارتباطی با کشور عراق برای اربعین ۹۸ دو برابر شده است. این خبر خوبی برای زائران است اما مشکلات دیگری هم وجود دارد. با ورود به عراق، رومینگ هزینه زیادی روی دست زائران می‌گذارد.

با این که هزینه‌های ارتباط برقرار کردن، یکی از مشکلات زائران ایرانی است، اینترنت در عراق تنها در ساعات اداری برقرار می‌شود؛ یعنی از ساعت ۵ بعدازظهر تا ۸ صبح، ارتباط برقرار کردن با اینترنت برای ایرانیان امکان‌پذیر نیست. درنهایت زائران ایرانی باید بسته‌های اینترنت ایرانی خریداری کنند که تهیه یك بسته اینترنت ایرانی هم برای یك هفته، برایشان حدود ۱۵۰ هزار تومان هزینه برمی‌دارد. تماس تلفنی دقیقه‌ای ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ تومان است و همه اینها هزینه‌های ارتباطی زائران را بالا می‌برد.

آماده نیستند

هنوز حدود یك هفته به اربعین مانده است و از دو هفته پیش، سیل جمعیت برای انجام مراسم پیاده‌روی اربعین به عراق، روان شده است. به خاطر این که مدیریت راهپیمایی اربعین مردمی است، بسیاری از موکب‌ها هنوز برپا نشده است. زیرساخت‌ها در عراق جوابگوی سیل زائران نیست. حالا که اجبار روادید هم برداشته شده است، نسبت به سال‌های پیش زائران بیشتری در پیاده‌روی اربعین شرکت می‌کنند.

تصادف، علت مرگ ۳۰ زائر

زیرساخت‌ها در عراق به‌شدت نامناسب است و این موضوع شاید به‌دلیل جنگ داخلی که چند سال، در این کشور وجود دارد، باشد. جاده‌هایی که به شدت باریك و ناامن‌اند. اتوبوس‌ها در همین جاده‌ها با سرعت سرسام‌آور تردد می‌کنند. تصادفات اتوبوس حامل زائران در روزهای اخیر به‌خاطر مناسب نبودن جاده‌ها و سرعت بالای اتوبوس‌هاست. طبق آمار، تنها در تصادفات جاده‌ای در چند روز گذشته، حدود ۳۰ زائر ایرانی براثر حوادث ترافیکی در عراق کشته و ۵۰ نفر هم مصدوم شده‌اند.

تعداد ناوگان حمل و نقل در عراق کم است و به همین دلیل، به خاطر کاهش بار ترافیکی، در یك جاده باریك و نامناسب دوطرفه، اتوبوس‌ها با سرعت بالا می‌رانند. هرچند احمد محمدی‌فر، دبیر ستاد مرکزی اربعین، با اشاره به مشکلات پیش آمده در حمل‌ونقل جاده‌ای عراق، عنوان کرده است: «ما برای کاهش مشکل حمل و نقل در طرف عراق، ناوگانی را به آنها اضافه کردیم و ۱۲۵۰ دستگاه اتوبوس قرار بود در طرف عراق کمك کنند.» به جز مشکلات در ناوگان حمل و نقل، جاده‌های عراق برای پیاده‌روی هم مناسب نیستند. در سال‌های گذشته که از ایران حدود دو میلیون و ۳۰۰ هزار نفر زائر در راهپیمایی شرکت کرده بودند، مشکلاتی برای پیاده‌روی وجود داشت. حال با وجود حدود چهار میلیون زائری که هر لحظه هم به جمعیت آن افزوده می‌شود، راهپیمایی در جاده‌های عراق روزبه‌روز سخت‌تر هم خواهد شد.

مراقب باشید

درست است که یکی، دو هفته پیش، در برخی شهرهای عراق اغتشاش ایجاد شده بود، این اما دلیل نمی‌شود که امنیت عراق به خطر بیفتد. امنیت در شهرهای نجف، کربلا و حتی سامرا و کاظمین که زائران ایرانی کمتر به آنجا هم سفر می‌کنند، برقرار است، بنابراین خطری جدی زائران ایرانی را تهدید نمی‌کند. البته هنوز مشکلاتی در امنیت راهپیمایی اربعین وجود دارد. به دلیل تردد بالا، آمار دزدی در راهپیمانی اربعین خیلی زیاد است. آن‌طور که روابط عمومی سازمان حج و زیارت به ما می‌گوید به طور متوسط روزانه گزارش حدود ۷۰ تا ۸۰ سرقت در راهپیمایی به ثبت می‌رسد. آمار سرقت گذرنامه، کیف پول و... بالاست و این ممکن است امنیت زائران را در سفری که معنوی هم است، به خطر بیندازد.